

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน
ขององค์การบริหารส่วนตำบลฉลอง
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

จัดทำโดย
สำนักปลัด

องค์การบริหารส่วนตำบลฉลอง
อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช

การประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดจากการให้ / รับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจ ขององค์การบริหารส่วนตำบลคลอง ประจําปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

ความเสี่ยงการทุจริต หมายถึง ความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต การขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวกับผลประโยชน์ส่วนรวม หรือการรับสินบน

วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

มาตรการป้องกันการทุจริตสามารถช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต การออกแบบและการปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมจะช่วยลดความเสี่ยงด้านการทุจริต ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกและค่านิยมในการต่อต้านการทุจริตให้แก่บุคลากรขององค์กร ถือเป็นการป้องกันการเกิดการทุจริตในองค์กร ทั้งนี้ การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ในองค์กรจะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งว่า การดำเนินการขององค์กรจะไม่มีทุจริตหรือในกรณีที่เกิดการทุจริตที่ไม่คาดคิดโอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีการนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำซึ่งไม่ใช้การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด

วัตถุประสงค์หลักของการประเมินความเสี่ยงการทุจริต : เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐมีมาตรการ ระบบ หรือแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตซึ่งเป็นมาตรการการป้องกันการทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพต่อไป

การบริหารจัดการความเสี่ยงมีความแตกต่างจากการตรวจสอบภายในอย่างไร

การบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นการทำงานในลักษณะที่ทุกภาระงานต้องประเมินความเสี่ยงก่อนปฏิบัติงานทุกครั้ง และแทรกกิจกรรมการตอบโต้ความเสี่ยงไว้ก่อนเริ่มปฏิบัติงานหลักตามภาระงานปกติของการเฝ้าระวังความเสี่ยงล่วงหน้าจากทุกภาระงานร่วมกันโดยเป็นส่วนหนึ่งของความรับผิดชอบปกติที่มี การรับรู้และยอมรับผู้ที่เกี่ยวข้อง (ผู้นำส่งงานให้) เป็นลักษณะ Pre-Decision ส่วนการตรวจสอบภายในจะเป็นลักษณะกำกับติดตามความเสี่ยง เป็นการสอบทาน เป็นลักษณะ Post-Decision

องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต

องค์ประกอบหรือปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริต ประกอบด้วย Pressure/Incentive หรือแรงกดดันหรือแรงจูงใจ Unity หรือโอกาส ซึ่งเกิดจากช่องโหว่ของระบบต่างๆ คุณภาพการควบคุม กำกับควบคุมภายในมีจุดอ่อน และ Rationalization หรือ การหาเหตุผลสนับสนุนการกระทำตามทฤษฎี สามเหลี่ยมการทุจริต (Fraud Triangle)

ขอบเขตประเมินความเสี่ยงการทุจริต

แบ่งประเภทความเสี่ยงการทุจริต ออกเป็น ๔ ด้าน ดังนี้

๑. ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต ภารกิจให้บริการประชาชนอนุมัติ หรือ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘
๒. ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๓. ความเสี่ยงการจัดซื้อจัดจ้าง
๔. ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ

องค์การบริหารส่วนตำบลคลอง อำเภอลือลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ดำเนินการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน ที่แสดงถึงการดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต และประพฤตินิชอบหรือก่อให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนรวมของหน่วยงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ มาทำการวิเคราะห์เพื่อกำหนดแนวทางเพื่อป้องกันการทุจริตและประพฤตินิชอบ ดังนี้

การกำหนดเกณฑ์การประเมิน เป็นการกำหนดเกณฑ์ที่จะใช้ในการประเมินความเสี่ยง ได้แก่ ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) และระดับของความเสี่ยง (Degree of Risk) โดยคณะกรรมการบริหารความเสี่ยงได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) และระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ไว้ ๕ ระดับ คือ น้อยมาก น้อย ปานกลาง สูง และสูงมาก ดังนี้

หลักเกณฑ์การให้คะแนนโอกาสที่เกิความเสี่ยงและความรุนแรงของผลกระทบ

๑. โอกาสที่จะเกิด (Likelihood : L) หมายถึง ความถี่หรือโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ ความเสี่ยงซึ่งจำแนกเป็น ๕ ระดับ คือ

ระดับ	โอกาสที่จะเกิด	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	มีโอกาสเกิดขึ้นเป็นประจำหรือมีโอกาสเกิดขึ้นมากกว่า ๕ ครั้ง/ปี
๔	สูง	มีโอกาสเกิดขึ้นบ่อยครั้งหรือมีโอกาสเกิดขึ้นไม่เกิน ๔ ครั้ง/ปี
๓	ปานกลาง	มีโอกาสเกิดขึ้นบางครั้งหรือมีโอกาสเกิดขึ้นไม่เกิน ๓ ครั้ง/ปี
๒	น้อย	มีโอกาสเกิดขึ้นน้อยครั้งหรือมีโอกาสเกิดขึ้นไม่เกิน ๒ ครั้ง/ปี
๑	น้อยมาก	มีโอกาสเกิดขึ้นได้ยากหรือมีโอกาสเกิดขึ้นไม่เกิน ๑ ครั้ง/ปี

๒. ผลกระทบ (Impact : I) หมายถึง ขนาดความรุนแรงของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นหากเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงจำแนกเป็น ๕ ระดับ คือ

ระดับ	โอกาสที่จะเกิด	คำอธิบาย (ผลกระทบทางการเงิน)	คำอธิบาย (ผลกระทบไม่ใช่ทางการเงิน)
๕	สูงมาก	ความเสียหาย ตั้งแต่ ๑,๐๐๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป	เกิดความเสียหายต่อหน่วยงาน เจ้าหน้าที่ถูก ลงโทษชี้มูลความผิดเข้าสู่กระบวนการ ยุติธรรม
๔	สูง	ความเสียหาย ตั้งแต่ ๕๐๐,๐๐๑ - ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท	ภาพลักษณ์ของหน่วยงานติดลบ ด้านความ โปร่งใส สื่อมวลชนลงข่าวอย่างต่อเนื่อง
๓	ปานกลาง	ความเสียหาย ตั้งแต่ ๒๕๐,๐๐๑ - ๕๐๐,๐๐๐ บาท	หน่วยงานตรวจสอบเข้าตรวจสอบข้อเท็จจริง
๒	น้อย	ความเสียหาย ตั้งแต่ ๑๐๐,๐๐๑ - ๒๕๐,๐๐๑ บาท	ปรากฏข่าวลือที่อาจพาดพิงคนภายใน หน่วยงาน มีคนร้องเรียน แจ้งเบาะแส
๑	น้อยมาก	ความเสียหาย ตั้งแต่ ๑๐๐,๐๐๐ บาทหรือน้อยกว่า	แทบจะไม่มี

๓. ระดับความเสี่ยง (Degree of Risk : D) หมายถึง สถานะของความเสี่ยงที่ได้จากการประเมินโอกาสและผลกระทบของแต่ละปัจจัยเสี่ยง มีค่าเป็นเชิงปริมาณ ซึ่งคำนวณได้จากสูตรดังนี้

$$\text{ระดับความเสี่ยง} = \text{ระดับโอกาส} \times \text{ระดับผลกระทบของความเสี่ยง} \text{ หรือ } D = L \times I$$

ลำดับ	ระดับความเสี่ยง	ช่วงคะแนน
๑	ความเสี่ยงระดับสูงมาก	๑๕ - ๒๕
๒	ความเสี่ยงระดับสูง	๙ - ๑๔
๓	ความเสี่ยงระดับปานกลาง	๔ - ๘
๔	ความเสี่ยงระดับต่ำ	๑ - ๓

แผนภูมิบริหารความเสี่ยง (Risk Map)					
โอกาส (Likelihood)	ผลกระทบ (Impact)				
	๑	๒	๓	๔	๕
๕	๕	๑๐	๑๕	๒๐	๒๕
๔	๔	๘	๑๒	๑๖	๒๐
๓	๓	๖	๙	๑๒	๑๕
๒	๒	๔	๖	๘	๑๐
๑	๑	๒	๓	๔	๕

แผนภูมิบริหารความเสี่ยง (Risk Map)					
โอกาส (Likelihood)	ผลกระทบ (Impact)				
	๑	๒	๓	๔	๕
๕	ปานกลาง	สูง	สูงมาก	สูงมาก	สูงมาก
๔	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง	สูง	สูงมาก
๓	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูง	สูงมาก
๒	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง
๑	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง

การประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดจาก การให้ / รับสินบน จากการดำเนินงานตามภารกิจ
ขององค์การบริหารส่วนตำบลคลอง ประจําปี งบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

ประเด็น	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง				วิธีการในการบริหารจัดการความเสี่ยง
		ต่ำ	กลาง	สูง	สูงมาก	
๑. การอนุมัติ อนุญาตตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘	๑. เจ้าหน้าที่มีการรับสินบนจากผู้ขออนุญาตก่อสร้างอาคาร รื้อถอน ดัดแปลง เพื่อให้ผ่านมาตรฐาน ๒. เจ้าหน้าที่มีการเรียกรับสินบนจากผู้ขออนุญาตประกอบกิจการในพื้นที่ เพื่อแลกกับใบอนุญาตประกอบกิจการ เพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับผู้ขออนุญาต บางรายในกรณีที่ตั้งสถานประกอบการไม่เป็นไปตามระเบียบฯ กำหนด	/				๑. มีการประกาศเจตนารมณ์ นโยบาย NO Gift Policy จาก การปฏิบัติหน้าที่ โดยผู้บริหารสูงสุด ของหน่วยงาน พร้อมทั้ง แจ้งเวียนแนวทางการปฏิบัติเพื่อให้ทุกส่วนราชการยึดถือ ปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ๒. มาตรการป้องกันการขัดกัน ระหว่างผลประโยชน์ส่วนตน กับผลประโยชน์ส่วนรวม

การประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดจาก การให้ / รับสินบน จากการดำเนินงานตามภารกิจ
ขององค์การบริหารส่วนตำบลคลอง ประจําปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

ประเด็น	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง				วิธีการในการบริหารจัดการความเสี่ยง
		ต่ำ	กลาง	สูง	สูงมาก	
๒. การใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ	๑. เจ้าหน้าที่มีพฤติกรรมเลือกปฏิบัติกับประชาชนผู้มาติดต่อ	/				๑. ประกาศมาตรการป้องกันการขัดกันระหว่าง ผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม
	๒. ใช้อำนาจตามกฎหมายเพื่อช่วยเหลือญาติหรือพวกพ้อง	/				๒. ประกาศนโยบายเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล คลอง ทุกคนไม่รับของขวัญและของกำนัลทุกชนิดจากการปฏิบัติหน้าที่ (No Gift Policy) ประจําปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ และเผยแพร่ให้เจ้าหน้าที่ทุกคนได้รับทราบและถือปฏิบัติ
	๓. รับสินบนเพื่อออกใบอนุญาตก่อสร้างอาคาร โดยเจตนาไม่ตรวจสอบให้ถูกต้องตามระเบียบ กฎหมาย	/				๓. การจัดให้มีช่องทางในการยื่นคำร้องผ่านช่องทางออนไลน์ E-service เพื่อลดความเสี่ยงในการให้/รับทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์ตอบแทน ๔. จัดให้มีช่องทางการร้องเรียนเรื่องทุจริต/เรื่องวินัย ภายในหน่วยงานโดยเฉพาะ โดยเป็นช่องทางที่มีความปลอดภัยต่อผู้ร้องเรียนและสร้างความมั่นใจว่าจะมีการดำเนินการตรวจสอบและลงโทษเรื่องทุจริตดังกล่าว พร้อมทั้งมีการเผยแพร่รายงานข้อมูลสถิติและความก้าวหน้าของการจัดการเรื่องร้องเรียนทุจริต

การประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดจาก การให้ / รับสินบน จากการดำเนินงานตามภารกิจ
ขององค์การบริหารส่วนตำบลลอง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

ประเด็น	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง				วิธีการในการบริหารจัดการความเสี่ยง
		ต่ำ	กลาง	สูง	สูงมาก	
๓. การจัดซื้อจัดจ้าง	๑. เจ้าหน้าที่เรียกรับ หรือยอมรับสินบนเพื่อให้ได้ การคัดเลือก	/				๑. ส่งเสริมให้มีการเปิดเผยข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้าง บนเว็บไซต์ของหน่วยงาน
	๒. การเรียกรับเงินจากบริษัทผู้รับจ้าง เพื่อให้การ ตรวจรับงานไม่ตรงตามสัญญาหรือเอื้อประโยชน์ ให้กับบริษัทฯ ผู้รับจ้าง	/				๒. ควบคุมกำกับให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานดำเนินการตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ อย่างเคร่งครัด ๓. จัดทำมาตรการส่งเสริมความโปร่งใสในการจัดซื้อจัดจ้าง ๔. จัดให้มีช่องทางการร้องเรียนเรื่องทุจริต/เรื่องวินัยภายในหน่วยงานโดยเฉพาะ โดยเป็นช่องทางที่มีความปลอดภัยต่อผู้ร้องเรียนและสร้างความมั่นใจว่าจะมีการดำเนินการตรวจสอบและลงโทษเรื่องทุจริตดังกล่าวอย่างจริงจัง พร้อมทั้ง มีการเผยแพร่รายงานข้อมูลสถิติและความก้าวหน้าของการจัดการเรื่องร้องเรียนทุจริต

การประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดจาก การให้ / รับสินบน จากการดำเนินงานตามภารกิจ
ขององค์การบริหารส่วนตำบลคลอง ประจําปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

ประเด็น	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง				วิธีการในการบริหารจัดการความเสี่ยง
		ต่ำ	กลาง	สูง	สูงมาก	
๔. การบริหารงานบุคคล	๑. การใช้อำนาจหน้าที่ในการเรียกรับสินบนจากผู้สมัครงานเพื่อแลกกับการได้รับคัดเลือกเข้าทำงาน	/				๑. ประกาศนโยบายขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองทุก คนไม่รับของขวัญของกำนัลทุกชนิดจากการปฏิบัติหน้าที่ (No Gift Policy) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ และเผยแพร่ให้เจ้าหน้าที่ทุกคนได้รับทราบและถือปฏิบัติ
	๒. การใช้อำนาจหน้าที่ในการเรียกรับสินบนเพื่อแลก กับความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน การใช้อำนาจ หน้าที่ในการเรียกรับสินบนเพื่อส่งผลที่เป็นคุณแก่ ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยไม่เป็น ธรรม	/				๒. จัดทำประกาศและขั้นตอนในการสรรหา บรรจุ แต่งตั้งใน การบริหารงานบุคคลภายใน ได้รับทราบโดยทั่วกัน โดย ครอบคลุมประเด็น ดังนี้ ๑) การสรรหาและคัดเลือกบุคลากร ๒) การบรรจุและแต่งตั้งบุคลากร ๓) การพัฒนาบุคลากร ๔) การประเมินผลการปฏิบัติราชการ ๕) การให้คุณให้โทษและสร้างขวัญกำลังใจ ๓. จัดให้มีช่องทางการร้องเรียนเรื่องทุจริต/เรื่องวินัยภายใน หน่วยงาน โดยเฉพาะเป็นช่องทางที่มีความปลอดภัยต่อผู้ ร้องเรียน และสร้างความมั่นใจว่าจะมีการดำเนินการ ตรวจสอบ และลงโทษเรื่องทุจริตดังกล่าวอย่างจริงจัง พร้อม ทั้งมีการเผยแพร่รายงานข้อมูลสถิติและความก้าวหน้าของ การจัดการเรื่องร้องเรียนทุจริต